روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران
صاحب امتیاز و مدیرمسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: تهران: میدان فاطمی، خیابان بهرام‌مصیری، پلاک ۲۲ • تلفن: ۵۴ و ۸۸۹۳۶۲۷۰ • نمابر: ۸۸۹۲۵۴۶۷
تلفن آگهی‌ها: ۸۶۰۳۶۱۱۹ • تلفن امور آگهی‌های شهرستان‌ها: ۷-۴۴۰۱۹۸۰۵ • تلفن امور مشترکین: ۸۸۹۰۳۵۴۸
توزیع: شرکت پیام‌رسان سبز تلفن: ۶۶۲۸۷۳۴۴ • چاپ: صمیم

روزنامه شرق

یکشنبه ۲۳ دی ۱۴۰۳ • ۱۱ رجب ۱۴۴۶ • ۱۲ ژانویه ۲۰۲۵ • سال بیست‌ویکم • شماره ۵۰۲۴ • ۱۲ صفحه
اذان ظهر تهران ۱۲:۱۳ • اذان مغرب ۱۷:۳۱ • اذان صبح فردا ۵:۴۵ • طلوع آفتاب ۷:۱۴

حدود ۳هزارو ۱۰۰ دستگاه اتوبوس مشغول فعالیت در پایتخت هستند و اولویت فعالیت این اتوبوس‌ها نیز در خطوط پُررفت‌وآمد، خطوط اتوبوس‌های تندرو و مناطق جنوبی است. یکی از مهم‌ترین اقدامات در راستای کاهش آلودگی هوا و حل مشکل ترافیک، توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی است. عکس: علیرضا اسماعیلی، باشگاه خبرنگاران جوان

instagram:sharghdaily1 twitter:sharghdaily youtube:sharghdaily Telegram:SharghDaily aparat:tasvirshargh www.sharghdaily.com

شهبازیان، آهنگ‌ساز و رهبر ارکستر در ۸۲ سالگی درگذشت

سکوت فریدون

شرق: بی‌تردید اگر ذوق و حمایت حسین شهبازیان نبود، پسرش فریدون شهبازیان موسیقی را چندان جدی نمی‌گرفت؛ چراکه پدر صاحب ارکستری بود که در تئاترهای لاله‌زار با خوانندگان مطرح برنامه اجرا می‌کرد و فریدون شهبازیان هم از کودکی پدر را همراهی می‌کرد. هشت‌ساله بود که به هنرستان عالی موسیقی پا گذاشت و ویلن ساز تخصصی او شد. نخستین معلم ویلن او عطاالله خادم‌میثاق بود که پس از چندی او را به معلم روسی خود سرژ خوتسیف معرفی کرد. او تا پایان دوره ابتدایی نزد خوتسیف آموزش دید. پس از آن فراگیری ویلن را تا اخذ دیپلم نوازندگی این ساز، در کلاس‌های شبانه «لوئیجی پاسانارى» که در آن زمان کنسرت‌مایستر ارکستر سمفونیک تهران بود، ادامه داد. او در ۱۷سالگی به عضویت ارکستر سمفونیک تهران به رهبری حشمت سنجری درآمد، پس از آن همکاری خود را با ارکستر گل‌های رادیو آغاز کرد. در آن هنگام ارکستر گل‌ها به رهبری روح‌الله خالقی و پس از او جواد معروفی فعالیت می‌کرد. در سال ۱۳۴۵ رهبر گروه کر و ارکستر سمفونیک رادیو شد.

فریدون شهبازیان از مهرماه ۱۳۹۵ تا فروردین ۱۳۹۸ چوب رهبری ارکستر ملی ایران را در دست داشت. شهبازیان پس از استعفا از مدیریت هنری و رهبری دائم ارکستر ملی ایران، به عنوان مشاور موسیقی بنیاد رودکی منصوب شد که در ۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۸ از این سمت نیز کناره‌گیری کرد.

شهبازیان در گفت‌وگویی با اشاره به این موضوع که اساسا موسیقی ایرانی خواننده‌محور است، تاکید کرد: «ما موسیقی بدون کلام ایرانی را کمتر اجرا می‌کنیم و مردم هم کمتر آن را شنیده‌اند. اینکه بتوانیم موسیقی سرزمین‌مان را به جهانیان معرفی کنیم، کاری است که در درازمدت جواب می‌دهد. در زمینه آهنگ‌های موسیقی اصیل ایران یا همان موسیقی سنتی اجراهای بسیاری در سراسر جهان روی صحنه رفته است. گروه‌های دونفره و چندنفره اجراهای بسیاری در بیشتر کشورهای جهان داشته‌اند؛ این اجراها هم معمولا با خوانندگان بسیار خوبی انجام شده است. اما این موسیقی هرگز نتوانسته جای موسیقی ارکسترال ایران را بگیرد. سرمایه‌گذاری‌ای که امروز انجام شده تا ارکسترهای ایرانی بتوانند جایگاه خود را در جهان پیدا کنند، به زمان نیاز دارد. باید با آهنگ‌سازان صحبت کرد تا آثار جدید نوشته شود. باید در این زمینه سرمایه‌گذاری‌های خوبی انجام داد. آهنگ‌سازان هم باید در آثارشان از جذابیت‌های موسیقی غربی هم استفاده کنند. در این آثار باید ارکستراسیون و سازبندی دقیقی انجام شود تا بتوانیم به هدف مورد نظر برسیم.

اینکه دو ارکستر داشته باشیم و دائما تمرین و اجرا داشته باشند، هدف نهایی ما نیست. رسیدن به هدف ما نیاز به تولید موسیقی دارد. برای ارکسترها باید اثر تولید کرد تا ارکسترها آنها را اجرا کنند و این آثار به جهان معرفی شود. در غیر این صورت تکرار مکررات است؛ درست مانند موسیقی سنتی که می‌گویند به تکرار رسیده است و البته درست هم می‌گویند. ما باید از دستمایه موسیقی محلی و مقامی و موسیقی‌های اصیل ایران استفاده کنیم و آثار ارزشمندی بنویسیم و به اهداف بلندمدت خود برسیم».

بی‌شک یکی از برگ‌های زرین کارنامه شهبازیان حضورش در آثار سینمایی و تلویزیونی بود. سینمای ایران مدیون تلاش‌ها و هنر او است. او از اواسط دهه ۵۰ پا به عرصه سینما گذاشت و با کارگردان‌هایی همچون سیروس الوند در فیلم «آوار»، مسعود جعفری‌جوزانی در فیلم «شیرسنگی»، رسول صدرعاملی در فیلم «پائیزان»، رسول ملاقلی‌پور در فیلم «هیوا» همکاری کرد. سریال‌های «معصومیت ازدست‌رفته»، «آوای فاخته» و «کلاه پهلوی» ازجمله آثاری است که در زمینه موسیقی فیلم و سریال از او به یادگار مانده است. او درباره حضورش در سینما و تأثیرش در موسیقی فیلم گفته: «آنچه برای من اهمیت دارد این است که دوست دارم موسیقی فیلم‌هایی که امضای من پای آن می‌خورد، در جریان کلی فیلم تأثیرگذار باشد و همچنین بتواند گره‌های دراماتیک یا جزئیات دیگر فیلم را بیان کند».

در سال‌های ابتدایی انقلاب اسلامی او با احمد شاملو و شجریان آلبومی مشترک کار کرد و علاوه بر آن آهنگ‌سازی «کاشفان فروتن شوکران» با صدای شاملو را هم انجام داد که این کار در سال‌های بعد از درگذشت شاملو به انتشار «کاشفان فروتن شوکران ۲» با آهنگ‌سازی شهبازیان و صدای شاملو انجامید.

برگ زرین دیگر کارنامه شهبازیان به فعالیتش در کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برمی‌گردد. زمانی که به همت فریدون شهبازیان نوارهای قصه برای کودکان و آوازهای محلی و فولکلوریک ایران تهیه و منتشر شد.

فریدون شهبازیان روز گذشته، ۲۲ دی‌ماه ۱۴۰۳ بر اثر مشکلات تنفسی درگذشت. یاد و نامش جاودان.

زمین‌خوانی

مخاطرات طبیعی ایران در سال ۲۰۲۵

مهدی زارع

به دلیل ماهیت پیچیده مخاطرات طبیعی تحت تأثیر عوامل متعدد، ازجمله فعالیت‌های زمین‌شناختی و تنوع اقلیمی، نمی‌توان با قطعیت پیش‌بینی در مورد زمان دقیق سوانح طبیعی انجام داد، ولی واضح است که ایران و خاورمیانه در سال ۲۰۲۵/ ۱۴۰۴ با چالش‌های مهمی در مورد تغییرات اقلیمی و مخاطرات طبیعی مواجه خواهند شد.

به دلیل اقلیم خشک، کمبود آب و چالش‌های اقتصادی-اجتماعی، ایران در برابر اثرهای تغییرات اقلیمی آسیب‌پذیر است. گزارش‌های هیئت بین‌دولتی تغییرات اقلیمی نشان می‌دهد که در این منطقه با افزایش دما، الگوهای بارش تغییر یافته و با رویدادهای شدید اقلیمی مکرر مواجه خواهد شد. تا سال ۲۰۲۵، این روندها ممکن است به چالش‌های زیست‌محیطی و بشردوستانه مهمی منجر شود.

میانگین دما در خاورمیانه بین ۱.۵ تا دو درجه سانتی‌گراد بالاتر از سطح قبل از انقلاب صنعتی خواهد بود. دوره‌های طولانی گرمای شدید می‌تواند منجر به بحران‌های سلامتی، افزایش تقاضای انرژی برای خنک‌سازی و افزایش مخاطرات آتش‌سوزی شود. کمبود آب یک مسئله حیاتی برای ایران و کشورهای اطراف است. انتظار می‌رود تغییرات اقلیمی با کاهش بارندگی و افزایش نرخ تبخیر به دلیل دماهای بالاتر، دسترسی به آب شیرین را کاهش دهد. این موضوع منجر به شرایط خشک‌سالی شدید می‌شود که بر کشاورزی، منابع آب آشامیدنی و امنیت غذایی اثر می‌گذارد. به این ترتیب فراوانی و شدت رویدادهای شدید اقلیمی به دلیل تغییرات اقلیمی افزایش می‌یابد. این موضوع شامل بارش شدید باران است که منجر به سیل‌های ناگهانی می‌شود؛ پدیده‌ای که در بخش‌هایی از ایران به‌ویژه در سیستان‌وبلوچستان، فارس، خوزستان، لرستان، مازندران و تهران در سال‌های اخیر مشاهده شده است. چنین روندی موجب مهاجرت می‌شود و به زیرساخت‌ها آسیب می‌زند. ترکیبی از خشک‌سالی‌ها و به دنبال آن بارندگی‌های شدید می‌تواند چرخه‌ای از فاجعه ایجاد کند که تلاش‌های بازیابی را پیچیده می‌کند. خشک‌سالی‌های مکرر و تغییرات اقلیمی نیز ازجمله عواملی هستند که باعث کاهش منابع آبی جنگل‌ها و ضعیف‌شدن پوشش گیاهی می‌شوند. این عوامل نه‌تنها سلامت جنگل‌ها را تهدید می‌کنند، بلکه به فرسایش خاک و کاهش تنوع زیستی نیز منجر می‌شوند.

یک عنصر مهم امنیت خاک، حفاظت از کیفیت خاک است. یکی از مهم‌ترین تهدیدات برای کیفیت خاک، شوری است که به یک نگرانی جهانی تبدیل شده است. شوری ناشی از رسوب نمک از توفان‌های شور نیاز به تحقیقات علمی بیشتری دارد. خشک‌شدن دریاچه ارومیه و اثر آن بر خاک‌های اطراف، نمونه بارز این پدیده است. یکی از پیچیده‌ترین چالش‌های زیست‌محیطی ایران، خشک‌شدن دریاچه ارومیه و اثرات اجتماعی-اکولوژیکی آن بر کشور است. دریاچه ارومیه یک دریاچه ابرشور کم‌ژرف است. اکنون دریاچه ارومیه از میلیون‌ها تن ذخایر نمکی در سطح زمین و یک پلایای طبیعی شور تشکیل شده است. این دریاچه به دلیل ارزش اکولوژیکی و بیولوژیکی آن به عنوان پارک ملی، ذخیره‌گاه زیست‌کره یونسکو و تحت کنوانسیون رامسر حفاظت شده است. بااین‌حال، دریاچه ارومیه از سال ۱۳۷۵ به‌سرعت در حال خشک‌شدن بوده و منجر به از دست دادن بیش از پنج درصد از مساحت سطح خود شده و نمک‌ها را در بستر خشک‌شده خود به جای می‌گذارد. این دریاچه که زمانی مساحتی در حدود ۵۱ هزار تا ۶۰ هزار کیلومترمربع را پوشش می‌داد، اکنون در آستانه انقراض است. در سال ۲۰۲۵/ ۱۴۰۴ باید انتظار داشته باشیم توفان‌های گردوخاک و نمک از سطح دریاچه ارومیه به صورت گسترده‌تر محیط پیرامون را آلوده کند.

از نظر لرزه‌خیزی، ایران در پهنه‌ای فعال قرار گرفته که تعدادی از مخرب‌ترین زمین‌لرزه‌های جدید جهان مانند زلزله پنجم دی‌ماه ۱۳۸۲ بم در آن رخ داده‌اند. زمین‌لرزه‌ها مستقیما با تغییرات اقلیمی ایجاد نمی‌شوند، ولی فشار بر ساختارهای زمین‌شناختی ناشی از فعالیت‌های انسانی مانند استخراج آب‌های زیرزمینی می‌تواند به‌طور بالقوه باعث تحریک ایجاد رویدادهای لرزه‌ای یا تشدید اثرات آنها شود. وقوع زمین‌لرزه‌های شدید در نواحی نبود لرزه‌ای ایران در سال۲۰۲۵/ ۱۴۰۴ قابل انتظار است.

اثرات ترکیبی تغییرات اقلیمی-افزایش دما، کمبود آب، رویدادهای شدید اقلیمی و زلزله‌های بالقوه- اقتصاد و بافت اجتماعی ایران را تحت فشار قرار خواهد داد.

برای کاهش این ریسک‌ها ایران صرفا با اجرای راهبردهای سازگاری مؤثر مانند بهبود سامانه‌های مدیریت آب، سرمایه‌گذاری در منابع انرژی تجدیدپذیر، افزایش طرح‌های آمادگی در برابر سوانح و تقویت همکاری‌های بین‌المللی و منطقه‌ای در زمینه مسائل محیط‌زیستی می‌تواند موفق شود.

برای ارزیابی سطح ریسک مورد انتظار در ایران، داده‌های گسترده‌ای در مورد دمای مورد انتظار، تغییرات بارندگی و فراوانی رویدادهای شدید اقلیمی برای ارزیابی خشک‌سالی و روند کم‌آبی شدید لازم است. داده‌های تاریخی نشان می‌دهد ایران به دلیل بارندگی‌های شدید پس از دوره‌های خشک‌سالی دچار سیل‌های ناگهانی شده است. همان‌طور که مدل‌های اقلیمی افزایش خشک‌سالی و رویدادهای شدید بارندگی را پیش‌بینی می‌کنند، احتمال وقوع چنین سوانحی به‌طور هم‌زمان افزایش می‌یابد که منجر به مخاطرات چندگانه می‌شود.

ریسک مخاطرات چندگانه ناشی از اثرهای تغییرات اقلیمی بر اساس ترکیب مخاطرات مرتبط با اقلیم (ازجمله رویدادها و روندهای خطرناک آب‌وهوایی) با آسیب‌پذیری (پتانسیل آسیب و عدم امکان سازگاری)، و معرضیت انسان‌ها و سامانه‌های طبیعی ارزیابی می‌شوند. تغییرات در سامانه اقلیمی و فرایندهای اجتماعی-اقتصادی -ازجمله اقدامات سازگاری و کاهش گازهای گلخانه‌ای- محرک خطرات، معرضیت و آسیب‌پذیری هستند.

تغییر اقلیم اثر قابل توجهی بر تلاش‌های مدیریت سوانح دارد و تهدیدی درخور برای تلاش‌ها در برآوردن نیازهای رو به رشد آسیب‌پذیرترین مردم است. خواسته‌های مدیریت ریسک سوانح به‌گونه‌ای است که اطلاعات مختصر، واضح و قابل اعتماد بسیار مهم است.

ایران در معرض مخاطرات مختلف محیطی و اجتماعی است که بیابان‌زایی و تخریب زمین را تسریع می‌کند و طی ۵۰ سال گذشته اقدامات مختلفی برای احیای مناطق آسیب‌دیده انجام شده و البته بسیاری از برنامه‌ها باید اجرائی می‌شده که به اجرا نرسیده‌اند. مبارزه با بیابان‌زایی متضمن تغییر رویکردهایی است که باید در حکمرانی کلان محیطی و آمایش سرزمین نشان داده شود.

در استان کرمان که اول بار در سال ۱۳۵۶ فرونشست زمین در دشت رفسنجان آن گزارش شد، نرخ فرونشست بیش از ۳۵ سانتی‌متر در سال اعلام می‌شود. سرعت فرونشست ایران در بین بالاترین رتبه‌های جهان قرار دارد و در مناطقی که سفره‌های زیرزمینی به‌طور کامل از بین رفته‌اند، عملا غیرقابل بازگشت است. استخراج ناپایدار آب‌های زیرزمینی کشور را به سمت بحران آب بیشتر سوق می‌دهد.

۷۰ درصد

طبق گزارش خبرگزاری مهر، دبیرکل جمعیت مبارزه با دخانیات ایران گفت: طبق آمار دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات وزارت بهداشت، ۸۵ درصد اعتیادها از سیگار و قلیان آغاز می‌شود. امروزه بیش از ۱۴ درصد ایرانی‌ها بین سنین ۲۵ تا ۶۴سالگی دخانیات مصرف می‌کنند. متأسفانه روند مصرف دخانیات در بانوان نسبت به آقایان حدود ۷۰ درصد افزایش داشته است. سالانه ۷۰ میلیارد نخ سیگار در ایران تولید شده و ۷۳ درصد سیگار داخل کشور توسط دو شرکت بین‌المللی تولید می‌شود.

۶۰۵ میلیارد تومان

بر اساس صورت مالی شرکت حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران، این شرکت در سال ۱۴۰۲ حدود ۶۰۵ میلیارد تومان از عوارض ورود خودرو به محدوده طرح ترافیک درآمد داشته است. ۱۵ مهر امسال تشکری‌هاشمی به تسنیم گفت: «روزانه شش میلیارد تومان درآمد برای شهرداری تهران ایجاد می‌شود». این مبلغ در طول یک سال می‌تواند به حدود دوهزارو ۱۹۰ میلیارد تومان برسد. البته درباره نحوه هزینه‌شدن این مبالغ اطلاعی در دست نیست.

۴ دقیقه

وزارت حمل‌ونقل کره جنوبی می‌گوید دستگاه‌های ضبط داده و صدای هواپیمای ججوایر چهار دقیقه پیش از سانحه هواپیما از کار افتاده است. این هواپیما حدود دو هفته پیش پس از فرود اضطراری، با سرعت بالا به سازه بتنی در فرودگاه برخورد کرد. در این حادثه فقط دو نفر از خدمه که نزدیک خروجی اضطراری عقب نشسته بودند زنده ماندند و ۱۷۹ نفر کشته شدند. قرار بود دلایل این سقوط با بررسی جعبه سیاه و تحلیل داده‌ها بیان شود.

یادداشت

برای «ایران‌خانم» درگذر از دهشت روزگار...

امید مافی

یک روز یا یک سال، چه فرقی می‌کند وقتی او رفته و دست‌های لرزانش را زیر خاک پنهان کرده است. تا وقتی مهدی اخوان‌ثالث کتاب‌ها را از گنجه درمی‌آورد و ناب‌ترین کلمات را به دفترها می‌سپرد، ایران‌خانم تکیه زده به دیوار، مراقب شویش بود و قلبش بهترین جا برای پنهان‌کردن اندوه مردش تا چینی نازک تنهایی شاعر ترک برندارد. هموکه مهرش از اخوان دریغ نشد و در تلألو نور، ظلام خانه «م. امید» را روشن می‌کرد.

اگر آیدا دلداده و دلباخته در بستر تنهایی شاملو فسخ عزیمت جاودانه لقب گرفت، آن‌سوتر در منزلی پشت‌کرده به غروب، ایران‌خانم به مقصد هق‌هق مردی بدل شد که با هوای بس ناجوانمردانه سازگاری نداشت و در وطن به غایت غریب، قریب به دره‌های عسرت و حسرت، حروف را در تن‌پوش شعر به کاغذها می‌سپرد. بانویی واله که چشم‌های شاعر را تروخشک می‌کرد و دستان لرزانش را می‌گرفت تا در پارک کوچک آن‌سوی خانه، روی کپه آجر دمی بنشیند و به اندازه یک مشت دوستت دارم آرام بگیرد.

روزگار به پروانه دور چراغِ آشیانه اخوان آموخته بود در تلاطم زندگی کم نیاورد و در حضور چشم‌های شبنمی شاعر، قاصدک‌ها را بر سنجاق سرش بنشاند.

حالا دیگر نه اخوان هست که قربان‌صدقه ایران‌بانویش برود و نه ایران‌خانم که چایِ لاهیجان را دم کند، نقل و پولکیِ اصفهان را بیاورد و مغاک بیمناک شریک زندگی‌اش را زیبا کند.

حالا یک سال است ایران‌خانم در جایی دورتر از سیاره سالوس دستان مردش را گرفته، به تماشای بادبادک‌ها نشسته و صبحی دوباره را با شاعر حماسه‌سرا آغاز کرده است.

در سرمای استخوان‌سوز دی‌ماه لختی بانویی را که نفس به نفس «م. امید» بسته بود و هر روز جوشانده‌های گیاهی را به عشق چکامه‌سرای دلتنگ دم می‌کرد، به خاطر می‌آوریم و برای تمام مسافران لاهوت، سفری مالامال از آرامش و آسایش آرزو می‌کنیم. نور به قبرش ببارد که تا وقتی از رنج دنیا نرسته بود، نام «مهدی» از زبانش نمی‌افتاد، برای مرغ‌عشق‌های اخوان‌ثالث ارزن می‌ریخت و گنجشک‌ها از گوشه لبش آب می‌خوردند.

به دیدارم بیا هر شب
در این تنهایی تنها و تاریکِ خدامانند
دلم تنگ است
بیا ای روشن، ای روشن‌تر از لبخند
شبم را روز کن در زیر سرپوش سیاهی‌ها
دلم تنگ است...

خارجی‌خوانی

گرم‌ترین سال دنیا

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد، بار دیگر به بحران آب‌وهوایی در جهان تأکید کرد و گفت که گرمایش جهانی یک واقعیت تلخ است و مقابله با این وضعیت مستلزم اقدامات اقلیمی بی‌نظیر در سال ۲۰۲۵ است. به‌تازگی سازمان جهانی هواشناسی مستقر در ژنو سال ۲۰۲۴ میلادی را به عنوان گرم‌ترین سال ثبت‌شده در جهان اعلام کرد. در همین زمینه گوترش بیانیه‌ای منتشر کرد و گفت: «سال ۲۰۲۴ احتمالا اولین سال تقویمی با میانگین دمای جهانی بیش از ۱.۵ درجه سانتی‌گراد بالاتر از قبل از صنعتی‌شدن است. هنوز زمان برای جلوگیری از بدترین فاجعه آب‌وهوایی وجود دارد اما رهبران جهان باید اکنون وارد عمل شوند».

او پیش‌تر گفته بود: «جهان یک دهه گرمایش بی‌سابقه را تجربه کرده و ۱۰ تا از گرم‌ترین سال‌ها را تجربه کرده است، ازجمله در ۲۰۲۴. این یک فروپاشی اقلیمی در دوران معاصر است. ما باید از این مسیر تخریب خارج شویم. زمانی برای از دست دادن نداریم».

گزارش‌خوانی

تأثیر چالش چین و آمریکا بر جهان

فرارو: ایان برمر، تحلیلگر ارشد مسائل بین‌الملل مرکز مطالعات استراتژیک بین‌الملل، در مطلبی رابطه چین و آمریکا را تحلیل کرده است؛ ثباتی که به نظر می‌رسد با آمدن ترامپ در آستانه فروپاشی قرار گیرد. ترامپ در نخستین گام، تعرفه‌های جدیدی بر کالاهای چینی اعمال خواهد کرد تا پکن را به پذیرش توافقی اقتصادی وادار کند. این تعرفه‌ها اگرچه به سطح ۶۰درصدی که در کارزار انتخاباتی خود وعده داده بود نمی‌رسد، اما نرخ بالای آنها تا پایان سال ۲۰۲۵ می‌تواند بر تمامی واردات چینی به حدود ۲۵ درصد افزایش یابد. در مقابل، رهبران چین این بار با واکنش‌های تندتر و انعطاف‌پذیری کمتری به این فشارها پاسخ خواهند داد. از نگاه پکن، هرگونه امتیازدهی، به‌ویژه در شرایط ضعف اقتصادی داخلی، خطر شعله‌ورترکردن نارضایتی عمومی و تلقی آن به عنوان پذیرش تحقیر ملی را به همراه دارد.

چینی‌ها معتقدند بازگشت ترامپ، نتیجه سیاست‌های سازنده سال ۲۰۲۴ است و در نتیجه دلیلی برای ادامه آن مسیر وجود ندارد. از دیدگاه رهبران چین، اقدامات ترامپ تأییدی بر سوءظن آنها درباره تلاش‌های واشنگتن برای مهار قدرت این کشور است. فناوری همچنان حساس‌ترین حوزه در روابط آمریکا و چین باقی خواهد ماند. دولت ترامپ قصد دارد شرکت‌های چینی بیشتری را به فهرست سیاه وزارت بازرگانی اضافه و دسترسی آنها به فناوری‌های آمریکایی را محدودتر کند. این سیاست‌ها که شامل گسترش کنترل‌های صادراتی نیز می‌شود، در ادامه محدودیت‌های اعمال‌شده از سوی دولت بایدن در زمینه تراشه‌های پیشرفته کامپیوتری خواهد بود.

پکن نیز برای مقابله، صادرات مواد معدنی کلیدی و فناوری‌های مرتبط با پردازش آنها را محدود کرده است. این مواد که برای تولید باتری‌های خودروهای الکتریکی، تجهیزات الکترونیکی و فناوری‌های نظامی ضروری هستند، نقطه‌ضعف قابل توجهی برای صنایع آمریکایی محسوب می‌شوند.

هرچند احتمال حمله نظامی چین به تایوان در سال ۲۰۲۵ همچنان اندک است، اما این جزیره به کانون اختلافات ژئوپلیتیک میان واشنگتن و پکن تبدیل خواهد شد. ترامپ خود علاقه‌ای ویژه به تایوان ندارد. شی جین‌پینگ و ترامپ، هر دو در سال ۲۰۲۵ تمایلی به تشدید بحران ندارند؛ زیرا سیاست‌های داخلی در اولویت آنها قرار دارد. شی با چالش‌های اقتصادی، نگرانی‌های اجتماعی و آشفتگی در رهبری نظامی کشور مواجه است. ترامپ نیز از هر بحرانی که ممکن است بازار سهام آمریکا را متزلزل کند، اجتناب خواهد کرد و به دنبال توافقاتی است که موقعیت او را تقویت کند.

اما مشکل اصلی در نبود زمینه مشترک برای توافق جامع‌تر بین دو کشور است. دولت شی ممکن است پیشنهاداتی نظیر افزایش واردات محصولات کشاورزی آمریکا، تسهیل شرایط برای شرکت‌های آمریکایی و حتی سرمایه‌گذاری‌های چینی در ایالات متحده ارائه دهد. بااین‌حال، این اقدامات برای راضی‌کردن ترامپ و مشاوران تندروی او کافی نخواهد بود. عزم ترامپ برای تشدید فشار بر چین و تزلزل اقتصادی پکن، این کشور را به اتخاذ سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تر سوق خواهد داد. چین احتمالا صادرات مواد کلیدی مانند مواد معدنی حیاتی را که برای فناوری‌های پیشرفته آمریکا ضروری هستند، محدودتر خواهد کرد. این اقدامات متقابل، تنش‌ها را به نقطه بحرانی نزدیک‌تر می‌کند. دو عامل غیرمنتظره می‌توانند تا حدی بر روابط آمریکا و چین تأثیرگذار باشند: ترامپ و ایلان ماسک، مشاور جدید محبوب او. تلاش ترامپ برای ایجاد رابطه شخصی با شی جین‌پینگ و نقش ماسک به عنوان یک واسطه احتمالی به دلیل منافع تجاری‌اش در چین، ممکن است فضا را تا حدی تعدیل کند. با وجود این، نیروهای ساختاری و تضادهای اساسی میان دو کشور بسیار قوی‌تر از آن هستند که این عوامل بتوانند تغییری اساسی ایجاد کنند.

فروپاشی روابط میان آمریکا و چین پیامدهای عمیقی بر جهان خواهد داشت. بسیاری از کشورها تمایلی به ورود به یک جنگ سرد جدید ندارند، اما در صورت تشدید تنش‌ها، متحدان کلیدی آمریکا، مانند ژاپن، کره جنوبی و اتحادیه اروپا، مجبور به انتخاب موضع‌گیری در حوزه‌های امنیتی خواهند شد. این انتخاب‌ها می‌توانند هزینه‌های اقتصادی و دیپلماتیک سنگینی برای آنها در پی داشته باشند.